

Talousennuste vuosille 2021-2023

Kulutusjuhlaa vielä odotellaan

Vahvempi kasvu jakaantuu kahdelle vuodelle

Palkansaaajien tutkimuslaitos ennustaa kuluvalle vuodelle 2,5 prosentin talouskasvua. Ensi vuodelle kasvuennuste on 3,1 prosenttia, joka hidastuu 1,4 prosenttiin vuonna 2023. Yksityinen kulutus on pandemian väistyttyä poikkeuksellisen suurta sekä tänä että ensi vuonna. Vienti ja tuonti kasvavat vahvasti, ja kasvua määrittää matkailu- ja palvelualojen toipuminen. Suomen kustannuskilpailukyky ei heikentynyt koronakriisissä. Elvyttäminen ei ole enää perusteltua silloin kun EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen tukia jaetaan, vaikka välineeseen perustuva digitalisaation ja vihreän siirtymän rahoittaminen saattaakin olla kannatettavaa muista syistä.

LISÄTIETOJA

Ennustepäällikkö Ilkka Kiema
040 940 2287
ilkka.kiema@labour.fi
www.labour.fi

- » Yksityinen kulutus kasvaa tänä ja ensi vuonna vahvasti
- » Matkailu- ja palvelualat vetävät myös viennin ja tuonin vahvaan kasvuun
- » Koronakriisi ei syö kilpailukykyä finanssikriisin tavoin
- » Elvytyksen jatkaminen ei pian enää vastaa suhdanetilannetta

Suomen kansantalous supistui koronakriisin johdosta viime vuonna ennakoitua vähemmän, Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vain 2,8 prosenttia. Palkansaaajien tutkimuslaitoksen edellisen talousennusteen arvio bruttokansantuotteen supistumisesta (5,0 prosenttia) oli liioiteltu mm. siksi, että arvioimme viennin supistuvan tuontia olennaisesti enemmän. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vienti ja tuonti supistuivat viime vuonna yhtä paljon (6,6 prosenttia), ja tuontihintojen vientihintoja voimakkaampi lasku sai tavaroiden ja palvelujen taseen vahvistumaan lievästi.

Koronavirukselta suojaavat rokotukset käynnistyivät viime vuoden lopulla, mutta rokotteiden tuotannossa on ilmennyt odottamattomia ongelmia. Suomen ja sen kaupakumppanimaiden tuleva talouskehitys riippuu ratkaisevasti siitä, kuinka nopeasti rokotteita kyetään tuottamaan, kuinka suuri osa väestöstä ottaa rokotteen ja kuinka hyvin nykyiset tai tulevaisuudessa kehiteltävät rokotteet suojaavat koronaviruksen mutatoituneilta muodoilta.

Ennusteessamme koronakriisi päättyy Suomessa rokotuskattavuuden parantuessa ensi kesän aikana, ja yksityinen kulutus kasvaa voimakkaasti. Matkailu- ja kuljetuspalvelujen ulkomaankauppa romahti kriisin aikana, ja niiden palautuminen johtaa sekä viennin että tuonin voimakkaaseen kasvuun. Toisaalta julkisten menojen kasvu jää tänä ja ensi vuonna maltillisiksi, koska julkiset menot olivat viime vuonna poikkeuksellisen korkealla tasolla massiivisten elvytystoimien johdosta.

Kriisin jälkeisen vahvimman talouskasvun ajankohtaa ei vielä varmuudella tiedetä. Palkansaaajien tutkimuslaitoksen uudessa talousennusteessa Suomeen ei oleteta yhtäkkistä, lyhytkestoista kulutusjuhlaa, vaan poikkeuksellisen suuri kulutuksen taso jakaantuu ennusteessamme kuluvalle ja ensi vuodelle.

Suomen talouskasvu on ennusteessamme kuluvana vuonna 2,5 prosenttia ja ensi vuonna 3,1 prosenttia. Kriisin jälkeinen poikkeuksellisen nopea yksityisen kulutuksen kasvu näkyy ennusteessamme hitaampana 1,4 prosentin kasvuna vuonna 2023.

SUOMEN KUSTANNUSKILPAILUKYKY SÄILYI KORONAKRIISISSÄ

Hallituksen viimevuotiset tukitoimet rajoittivat työttömyyden kasvua, ja työttömyysaste kasvoi kriisin vakavuuteen nähden vain maltillisesti, 6,7 prosentista 7,8 prosenttiin. Kriisi vaikutti kuitenkin eri tavalla miehiin ja naisiin, ja myös eri tavalla eri ikäryh-

KYSYNNÄN JA TARJONNAN TASE

	2020	2020	2021e	2022e	2023e
	Mrd. €		Määrän muutos (%)		
Bruttokansantuote	237,5	-2,8	2,5	3,1	1,4
Tuonti	84,2	-6,6	3,7	8,0	2,0
Kokonaistarjonta	321,7	-3,8	2,8	4,4	1,6
Vienti	85,2	-6,6	4,5	7,0	3,0
Kulutus	178,4	-2,7	2,3	3,0	1,4
yksityinen	120,3	-4,9	3,0	4,0	1,5
julkisen	58,1	2,3	0,8	0,8	1,2
Investoinnit	56,0	-3,1	2,0	3,2	1,6
yksityiset	45,2	-4,6	2,2	3,6	2,2
julkiset	10,9	3,4	0,9	1,6	-1,0
Kokonaiskysyntä	321,7	-3,8	2,8	4,4	1,6

Lähde: Tilastokeskus, Palkansaaajien tutkimuslaitos

miin: kuten **erillistekstissä** toteamme, nuorten työllisyys heikkeni enemmän kuin vanhempien ikäryhmien, ja naisten työllisyys heikkeni enemmän kuin miesten.

Työllisyysasteen paraneminen kriisin jälkeen jää vastaavasti vähäisemmäksi kuin noususuhdanteissa yleensä. Myös ansiokehitys on ennusteessamme maltillista: vuosina 2021–2023 ansiotasoindeksi kasvuluvut ovat 2,3, 1,8 ja 2,3 prosenttia.

Vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen Suomen nimellisillä yksikkötyökustannuksilla mitattu kustannuskilpailukyky heikkeni kriisiä edeltäneeseen tasoon verrattuna. Heikkeneminen johtui suurelta osin elektroniikkateollisuuden vaikeuksista. Finanssikriisin jälkeinen kustannuskilpailukyky kehitys toimi yhtenä perusteena sitä kohentaville palkkaratkaisuille, kuten vuoden 2016 kilpailukyky sopimukselle.

Koronakriisissä Suomen kustannuskilpailukyky näyttäisi kehittyvän toisin. Oheisessa koko kansantalouden nimellisiä yksikkötyökustannuksia esittävässä kuviossa indeksin nollataso on asetettu viimeksi kuluneen vuosikymmenen keskiarvon tasolle. Koska tällä aikavälillä Suomen kustannuskilpailukyky on parantunut, nimelliset yksikkötyökustannukset ovat kuviossa alhaisimmat Suomessa. Kuten kuvioista havaitaan, nimellisten yksikkötyökustannusten nousu on kriisin aikana ollut Suomessa suunnilleen samansuuruista tai vähäisempää kuin kuvion vientimaissa, joten huoli Suomen kilpailukyky menetyksestä ei nykyisessä kriisissä näytä aiheelliselta.

Ennusteessa olettamamme maltilliset palkkaratkaisut ovat silti perusteltuja, koska työnantajan eläkemaksua alennettiin vuonna 2020 tilapäisesti. Alennuksen päättyminen saa työvoimakustannukset nousemaan, ja lisäksi alennus aiotaan kompensoida korkeampina maksuina myöhemmin.

Kuvio havainnollistaa myös nimellisten yksikkötyökustannusten riippuvuutta kansantalouden toimialarakenteesta. Jos joidenkin toimialojen yritysten toiminta keskeytyy, niin kuin viime vuoden toisella neljänneksellä useissa maissa tapahtui, koko kansantalouden keskimääräiset yksikkötyökustannukset muuttuvat tilapäisesti, koska yksikkötyökustannukset ovat eri toimialoilla erilaiset.

Koronakriisi saattaa aiheuttaa Suomen vientimaissa myös pysyviä muutoksia eri toimialojen koossa. Koska tällaiset muutokset saattavat olla Suomen yritysten vientimestyksen kannalta irrelevantteja, nimellisten yksikkötyökustannusten kaltaiset kilpailukykyymittarit ovat nykyisessä kriisissä vähemmän hyödyllisiä kuin yleensä.

ELVYTTÄVÄ POLITIIKKA ON PIAN MYÖTÄSYKLISTÄ

Julkinen sektori on velkaantunut koronakriisissä voimakkaasti. Elvyttävä politiikka on ollut perusteltua, koska sen vaihtoehtona olisi ollut pitkällä tähtäimellä elinkelpoisten yritysten konkurssseja ja pahimmassa mahdollisessa tapauksessa tilapäistyöttömyyden muuttamista pysyväksi samaan tapaan kuin 1990-luvun suuressa lamassa.

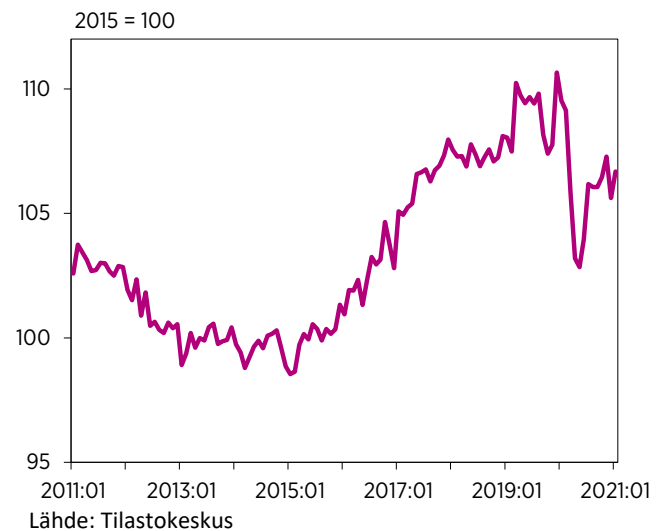
Kriisin päätyttyä elvyttäminen ei enää vastaa suhdan- netilannetta, ja Suomen hallitus aikookin ensi vuonna palata noudattamaan budjettikehystä, johon tehdään vain

pääministeri Marinin hallituksen ohjelman poikkeuksellises- sa suhdan- netilanteessa sallima puolen miljardin euron suuruinen menolisäys. Velkasuhteen kasvun pysäyttäminen voi vaatia hankaliakin päätöksiä, kuten esimerkiksi säilyttävien yritystukien karsintaa, ja ensi vuoden noususuhdanne on niille oikea aika.

Erillistekstissä tarkastelemamme *Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukiväline* on vaikutuksiltaan myö- täsyklinen eli suhdannevaihteluja voimistava, koska sen myöntämä rahoitus käytetään noususuhdanteessa. Tuki- välineestä rahoitettavia tulevaisuusinvestointeja määrit- tävä Suomen kestävä kasvun ohjelma painottuu sinänsä kannatettavaan vihreän siirtymän ja digitalisaation rahoitukseen, mutta rahoituksen hyöty voi jäädä toivottua pienemmäksi tai jopa olemattomaksi, jos julkiset inves- toinnit syrjäyttävät yksityisiä investointeja tai kohdistu- vat muuten epämielikkäästi. ■

TUOTANNON SUHDANNEKUVAAJA

2011:01–2021:02

KOKO KANSANTALouden NIMELLISET YKSIKKÖTYÖKUSTANNUKSET 2011:2–2020:4

